

A historical map of Romania, showing various regions and cities. The map is in a sepia tone. Overlaid on the map is text in red and blue. A dark blue rectangular box is positioned in the lower right quadrant, containing white text. At the bottom center, there is a small white box with black text.

TEODOR BĂLAN

**SUPRIMAREA MIȘCĂRILOR
NATIONALE DIN BUCOVINA**

**ÎN TIMPUL RĂZBOIULUI MONDIAL,
1914-1918**

**ROMÂNIA
Marea Unire
1918-2018
100 de cărți
Ioan Scurtu
-coordonator-**

TIPO MOLDOVA

SUPRIMAREA
MIȘCĂRILOR NAȚIONALE

DIN BUCOVINA

PE TIMPUL RĂZBOIULUI MONDIAL

1914 — 1918

DE

TEODOR BALAN

PROFESOR LA LICEUL „ARON PUMNUL“.

ROMÂNIA
Marea Unire
1918-2018
100 de cărți
Ioan Scurtu
-coordonator-

TIPO MOLDOVA

Proiect administrat de dr. Roxana Alexandra Costinescu
Coordonator: Ioan Scurtu
Redactor: Aurel Ștefanachi
Redactor consultant: Corneliu Ciucanu
Redactor asociat: Ioan Popescu Brădiceni
Coperta: Andrei Ștefanachi

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BĂLAN, TEODOR

**Suprimarea mișcărilor naționale din Bucovina pe timpul războiului mondial/ Teodor
Bălan. - Iași : Tipo Moldova, 2017**

ISBN 978-606-42-0162-1

821.135.1-4

Ediție anastatică

© Tipo Moldova

Editura TipoMoldova este recunoscută academic de Consiliul Național al Cercetării Științifice pentru domeniile filologie (PN-II-ACRED-ED-2012-0285) și istorie și studii culturale (PN-II-ACRED-ED-2012-0355).

Iași, 2017

Editura ***Tipo Moldova***,
E-mail: office@tipomoldova.ro

www.tipomoldova.ro

SUPRIMAREA
MIȘCĂRILOR NAȚIONALE

DIN BUCOVINA

PE TIMPUL RĂZBOIULUI MONDIAL

1914 — 1918

DE

TEODOR BALAN

PROFESOR LA LICEUL „ARON PUMNUL“.

CERNAUȚI, 1923.

Editura autorului.

Societatea tipografică bucovineană.

Tabla de materii.

	Pag.
Mișcarea rusofilă din Bucovina	7—166
Istoricul mișcării rusofile	7—14
Mișcarea rusofilă în anul 1848, Adolf I. Dobriansky, Ion Naumovici, sciziunea între „Rușii bătrâni“ și „Rușii tineri“, partidul rusofil, societățile culturale și politice rusești, Russkî Druzini, ziarele rusești apărute în Bucovina, călătoria contelui Vladimir Bobrinsky, caracterul mișcării rusofile.	
Propaganda rusă pornită din Rusia	15—21
Raportul lui Pogodin, comitetul slav de binefacere, societatea de binefacere pentru Rușii din Galiția, contele Vladimir Bobrinsky, propaganda ortodoxă, locuitorii din comuna Zaluze, propaganda ortodoxă în Maramureș, Alexie Cabaliuc, caracterul propagandei rusești pornită din Rusia.	
Congresele slave	22—28
Congresul slav din Praga 1848, Austro-slavismul, ideia panslavistă, congresul slav din Moscova 1867, autonomia națională pentru neamurile slave, Slavii din Austria nutresc sentimente rusofile, congresul slav din Praga 1908, ideia neoslavă, caracterul iredent al mișcării rusofile.	
Austria suprimă mișcarea rusofilă	29—41
Austria stat reacționar, cenzura, suprimarea ziarelor, supraveghierea activității societăților și a indivizilor, disolvarea de societăți, amovarea preoților ortodocși, procesele contra Adolf Dobriansky, Alexie Cabaliuc și frații Gierowski, Austria inventează mișcarea ucraineană, Austria în pragul războiului civil.	
Măsuri de războiu generale	42—50
Decretele-legi, armata omnipotentă, amovarea cetățenilor suspecți, lagărele de internare, cenzura, sistarea activității societăților, populația civilă intimidată, Bucovina izolată, curțile marțiale, populația civilă suspionată, dușmanii interni, Românii din Bucovina bănuși de rusofilism.	
Măsuri speciale luate în Bucovina	51—59
Biroul polițienesc din Ițcani, pichetele de jandarmi, ordinele pentru arestarea cetățenilor suspecți, jandarmul ca organ de siguranță, elementele patriotice, Evreii ca element patriotic, confidenții, arestarea și amovarea cetățenilor suspecți, curțile marțiale.	

	Pag.
Ordine extraordinare	60—67
Ordinul care interzice a trage clopotele bisericilor, ordinul generalului Koevess din 19 August 1914, ordinul pentru imediata executare a cetățenilor suspecți, urmările incalculabile ale acestui ordin.	
Arestări pentru pretins spionaj în folosul Rusiei	68—101
Bohateret Casian, preot 68; Mihalcea Nicolai, preot 69; Lanivschii George, preot 70; Țopa Dimitrie, preot 72; Hleuca Teofil, preot 73; lavorovschii Vasile și Chibidievici Axentius, preoți 74; Malanciuc Stefan, preot 75; Preotul Halip 76; Caragea Ignatie, preot 76; Macoveiu Ioan, preot 77; Usatiuc Eusebie, preot 78; Dracinschi Gheorghe, preot și fiica sa Vera 79; Andronic Adrian, preot 81; Iliuț Cristofor, preot 81; Cozarchieviți Ciril, călugăr din Dragomirna 82; Diaconovici Georgi, călugăr din Dragomirna 83; Lagadin Dimitrie, preot, Antosi Constantin și Pepe-lița Grigori, țărani 83; Velehorschii Boris, administrator silvic, 83; Winiarsky Kasimir, proprietar 84; Clem Dionisie, Paulovici Stefan, George Teodoriuc, țărani 86; Burla Alexandru, țăran 86; Bodnar Ioan, țăran 88; Mimor Maxim, pensionar 88; Motrescul Vasile, țăran 89; Slevotchi Dimitrie, țăran 89; Puh Vasile și Alex. și fiii Stefan și Teodor, țărani 90; Onuleac Mihaiu, țăran 90; Paulencu Stefan și Domnica, țărani 91; Buhnei Maria, țărancă 92; Lazarov Eufemia, lipovancă 93; Țimpău Mihaiu, magistrat 93; Savinschi George, țăran 95; Dumencu Paraschița, țărancă 95; Sabin Ilie, Pașcan George, Velehorschii Cornel și Buliga Vasile, învățători 96; Leuștean Teodor, primar 96; Tolocica Dimitrie, țăran 97; Ilescu Ion M., funcționar la Burdujeni 97; Habailo Teodor, Romaniuc Casandra și Ileana, țărani 99.	
Arestări pentru vorbe nechibzuite (Crima de laesa maiestas)	102—115
Gușuleac Iordachi, țăran, 103; Larionescu Ifemi, proprietar, 104; Iacobivschii Mateiu, țăran, 105; Colomischii Timofi, țăran, 105; Sidoriac Petru, funcționar, 105; Zurba Nicolai, cetățean, 106; Murin George, țăran, 106; Culeac Dimitrie, Roșculeți Andron, Erast Topală, țărani, 106; Huțuleac Ioan, țăran, 107; Babiaci Toma, țăran, 107; Cramar Simion, țăran, 107; Nimigean Ion și Serghie, țărani, 108; Haciuc Stefan, țăran, 109; Novec Ioan, țăran, 110; Rei Petru, funcționar, 110; Gaina Foca, țăran, 111; Fortuna Paraschiva, țărancă, 111; Pauliuc Stefan, țăran, 112; Terlețchi Dimitrie, cetățean, 112; Belega Gavril, învățător, 113; Hurjui Teodor, țăran, 113; Scarotiac Maria, țărancă 113; Grabovietchi Maria, fată, 114.	
Bătăi aplicate populației civile	116—123
Cudla Toader, țăran, 116; Mosoriuc Petru, țăran, 117; Ucrainet Alexandru, țăran, 117; Chineșciuc Dimitrie, țăran, 117; Onciulencu Domnica, țărancă, 118; Onciulencu Margalina și Sofronia, țărance, 118; Damian Nicolai, primar, 118; Țibu Maxim și Carolina, țărani, 118; Andrișan Andrei, țăran, 119; Lucescu Onița,	

	Pag.
țărancă, 119; Chiah Frosina și Radu Domnica, țărance, 119; fața sergentului Mordco Șaiovici, 119; Opaieț Nicolai, țăran, 121.	
Internarea populației civile	124—143
Cine a fost internat	124—134
Crijanovschi Victor, preot, 126; Mogilnițchi Vladimir și Nadejda, intelectuali, 126; Cșijanovschi Ioan, preot, 126; Tebinca Vladislav, țăran, 126; zece cetățeni necunoscuți, 127; Oleinic Iurcu, țăran, 127; trei cetățeni necunoscuți, 127; Ivanovici Ilarion, preot, 127; Șorș Ioan, preot, 127; Tomovici Cornel, preot, 128; Giurumia Nicolai, preot, 128; Torenciuc Teodor, țăran, 129; Macovievici Parfenie, cântăreț bisericesc, 129; Blana Ileana, învățătoare, 129; zece cetățeni necunoscuți, 130; Ucraineț Miron și Vladimir, țărani, 130; Hostiuc Constantin, avocat, 130; Mesliuc Tanasi, țăran, 131; Coșman Petru, țăran, 132; Hinchievici Teodor, copil, 132; Banatiuc Vasile, țăran, 133; Ciuleac Ilie, țăran, 133; Chițul Alexandru, primar, 133; Cuzmin Vasile și Lazarow Kindin, lipoveni, 133; Iarmilov Dimitrie, lipovan, 133.	
Lagărul de internare din Thalerhof	134—143
Lagărele de internare din Mostar, Arad și Doboș. Transportarea la Thalerhof. Situația în Thalerhof. Bolile contagioase, hrana, tratamentul. Cererile pentru eliberare ale preoților din Bucovina.	
Executări fără judecată	144—166
Executări fără judecată în Tirolul de Sud și Bosnia, 145; Decalschi Andrei, preot, 146; Bricailo Ioan, țăran, 146; isprava sublocotenentului Iulius Hoffmann, 147; fața cadetului Vladimir Hryniow, 148; Moldovan Iluță, țăran, 149; Cervinschi Stanislau, țăran, 149; Iaremcu Adrian, țăran, 149; Lupașcu Ilie, țăran, 150; Meleanca George, țăran, 150; Stefanovici Ioan, țăran, 150; Goriuc Vasile, țăran, 150; isprăvile locot. Franz Trobey, 151; Zehanciu Ioan, țăran, 152; isprăvile jandarmului Eugen Klappa, 153; Cacicovschi Carol, ciobotar, 153; Handiuc Alexandru, țăran, 153; Olaraș Florea și Paraschița, țărani, 157; isprava jandarmului Ioan Drescher, 159; Storoșciuc Constantin, copil, 159.	
Mișcarea românească din Bucovina	167—211
Mișcarea românească înainte de războiul mondial	167—178
Aron Pumnul, influența revistei „Sămănătorul“, rolul d-lui Nicolae Iorga, revista „Junimea literară“, „Liga culturală“, expoziția generală românească din anul 1906, urmările propagandei românești, serbarea dela Putna din 2 Iulie 1904, Austria urmărește mișcarea românească, rapoartele despre mișcarea „Daco-romană“.	
Mișcarea românească în decursul războiului mondial	179—202
Fraternizarea ofițerilor ruși cu funcționarii din România, intrarea în războiul a României, serbarea dela cetatea Sucevii din August 1916, activitatea refugiaților, congresul Românilor de peste hotare din București 15 Martie 1915, „Asociația bucovineană“, Emilian Lușanschi, Ion Grămadă, Iancu Nistor, „Revista 'Bucovinei“,	

Iorgu G. Toma, Aurel Morariu, Nicolae Coman, caracterul activității refugiaților, autoritățile austriace urmăresc activitatea refugiaților, rapoartele gen. Eduard Fischer și căpit. Hintz, Românii din Bucovina cetățeni suspecți.

Procesele intentate Românilor din Bucovina	203—211
Bucevschi Dimitrie, director de tipografie, 203; Tomoiagă Aurel și Traian, studenți, 204; Cosmiuc Eusebie, profesor, 204; Procopovici Severin, profesor, 205; Ivanovici Simeon, profesor, 205; Palamarescu George, profesor, 207; Frâncu Mihaiu, țaran, 208; Patraș Apolo, magistrat, Colomițchi Arcadi, Eugen și Olimpia, Nastasi Victoria și Olga, Silion Simeon, cetățeni, 208; Iliuț Victor, avocat și Gribovschi Titus, funcționar, 209; intervenția parlamentarilor români din Bucovina, eliberarea.	
Mântuirea	211—212

Greșeli de tipar.

- Pag. 26 șirul 10: *rot* în loc de: lor.
„ 36 șirul ultim: *sau să* în loc de: să.
„ 49 șirul 35: *de* în loc de: din.
„ 64 șirul 13: *ce* în loc de: cel.
„ 94 șirul ultim: *excelă* în loc de: se excelă.
„ 189 șirul 15: *este: războiul* în loc de: este „războiul“.
„ 191 șirul 15: *Cernăuții* în loc de: Cernăuți.